

Mustra

Egy folyóirat szerkesztője csak örülhet, ha a közlésre alkalmas írások száma messze meghaladja a rendelkezésre álló terjedelmet.

Az öröm azonban nem egyszerűsíti munkánkat, hiszen a terjedelmen túl a folyóiratnak tükröznie kell a lap koncepcióját; esetünkben a könyvvel, az olvasással, az irodalmi nevelés jelenével és jövőjével kapcsolatos elképzeléseket, de ezek sokszor jelentősen eltérnek egymástól.

Ha megnézzük a korábbi, 1966 és 1987 között megjelent *Könyv és Nevelés* írásait láthatjuk, hogy a könyvtár, az olvasás, az ifjúsági irodalom, a tankönyv területén szinte minden megváltozott. Mindezek természetesen törvényszerűek, a gyors változások már-már közhelyszerűen ismertek, de azok megítélése, a helyes irányok meghatározása egyre nehezebb.

Bevalljuk: nem tudatosan ugyan, de írásaink nagy része a jövővel foglalkozik, illetve a jövővel kapcsolatos gondokat fogalmazza meg.

A fenti bevezető gondolatok jegyében utalunk Balogh Mihály cikkére, melynek címe *Stabilitás? Innováció? Inspiráció? Avagy hol a (könyvtáros) boldogsága mostanában?* A szerző nem vitatja a változásokat, azok szükségességét, de írása bizonytalanságot jelez a tekintetben, hogy miként lehet a stabilitást és a változásokra való közvetlen és gyors reagálást összehangolni. A fenti kérdéseket az iskolai könyvtárakra vonatkoztatva elemzi (jogszabályok, tantervek, gazdasági feltételek stb.), majd vázolja az ebből fakadó feladatokat. Az címben szereplő kérdőjelek önmagukban jelzik a szerző aggályait. Az előbbi témának szerencsés kiegészítője Rakonczás Szilvia (*Tájéoló – Könyvtárak az iskolában*) című írása, melyben a *Tudásdepó-Expressz* projektet mutatja be Békés megyében.

Más megközelítésben, de ugyancsak a jelen és a jövő gondjaival – mondjuk ki, ellentmondásaival – foglalkozik Bencédy József tanulmánya (*Könyv vagy tévé?*). A kérdés évtizedek óta foglalkoztatja a szakembereket, de aktualitása sajnos időszerűbb, mint amikor az a 80-as években felvetődött, hiszen a technika (számítógép) újabb problémákat vet fel. A cím utáni kérdőjele azt jelzi, hogy szerzőnk – a kérdéssel foglalkozó gazdag irodalom ismeretében is – bizonytalan az optimális megoldás tekintetében.

Reményeink szerint vitát vált ki Vajda Kornél, aki cikkében (*Információtudomány és metafizika*) ezúttal egy angol szerző nyomán az információtudomány alapkérdéseit elemzi. Írásában felvetett számos kérdése továbbgondolást igényel. Remélhetőleg a szerző ezzel hozzájárul olyan fogalmak tisztázásához, mint *információs társadalom*, a *digitális pedagógia* vagy a *kompetencia*. E téren a pontatlan vagy felületes szóhasználatok tisztázását folyóiratunknak is fel kell vállalnia.

Tölgyesi József (*Hogyan tovább? Gondolatok a pedagógiai folyóiratok jövőjéről*) ugyancsak felismeri a változásokat, de írása címe után szintén ott a kérdőjel. Tudjuk, hogy a közel két évszázados múltra visszatekintő pedagógiai folyóirat-kiadás keresi a helyét. Az Eötvös által alapított *Néptanítók Lapja* – bizonyos mértékben a *Köznevelés* elődje – központi, minisztériumi szándékot tükrözött, míg a közel száz egyesületi vagy helyi pedagógiai folyóirat módot nyújtott e központi szándékok finomítására,

támogatására vagy elvetésére. Az írás-olvasás-veleménynyilvánítás együttese valamilyen szinten hozzájárult az egységes pedagógustársadalom kialakulásához. Napjainkban új folyóiratok indulnak és szűnnek meg, és a bizonytalanságot fokozza a folyóiratok elektronikus változatainak megjelenése. Örülnénk – ebben az esetben is –, ha együtt keresnénk a megoldást, és Tölgyesi József helyzetelemzése vitát indítana el.

Daróczi Gabriella (*Együtt a gyermekkel a könyvtár-interface megteremtésében*) és Bereczkiné Gyovai Ágnes (*E-learning az ének-zenei nevelésben*) színvonalas, önmagukban is értékes tanulmányai a jövőt körvonalazzák, éppen ezért különösen fontos lenne, hogy az írásokban felvetettek olvasóinkat továbbgondolásra ingerelne.

A jövőben egyre inkább arra törekszünk, hogy a folyóiratunkban felvetett kérdéseket a lehetőség határáig „végigvigyük”, azokat több szerzővel, több oldalról is megközelítsük. Nem hiszünk tökéletes megoldásokban, „abszolút igazságokban” – jól tudjuk, ez lehetetlen –, de a többoldalú megközelítés, az ebből származó viták gondolatokat ébreszthetnek, és ezt már sikernek érezzük.

Bárdos József (*Csodás átváltozás a tündérmesében*) című elemzését remélhetőleg több hasonló követi. Mint annyi minden más, ifjúsági irodalmunk is a változás korát éli, és feltehetőleg az ilyen és hasonló tudományos igényű elemzések segítik a hagyományos mesék értékeinek megőrzését.

Az útkereséssel, a jövővel foglalkozó írások után – elektronikus kiadásunkban – egy nagyon is aktuális cikket közlünk 1924-ből (*Mit tanítanak Magyarországról a külföldi iskolákban?*). A szomorú, de elgondolkodtató írást a következő számban is szeretnénk folytatni, külföldön megjelenő magyar nyelvű tankönyvek elemzésével.

E kérdésben is kérjük, várjuk véleményüket, kérdéseiket és – nem utolsósorban – kritikájukat.

Jáki László